

Ieva ZUICENA

LU Latviešu valodas institūts

ILUSTRATĪVĀ MATERIĀLA ATVEIDE „MŪSDIENU LATVIEŠU VALODAS VĀRDNĪCĀ”

Ikvienu vārdnīca tiek izstrādāta, atlasot un sistematizējot noteikta veida valodas materiālu (avotus) atbilstoši vārdnīcas izstrādātāju mērķiem un uzdevumiem. Ir vārdnīcas, kas balstās galvenokārt uz runas fiksējumiem, pie tādām pieder, piemēram, izlokšņu, slenga un žargona vārdnīcas. Lielākā daļa vārdnīcu tomēr atspoguļo rakstu valodas faktus. Mūsdienās vārdnīcas galvenokārt izstrādā, pamatojoties uz speciālu valodas korpusu bāzes, kur runātā un rakstītā leksika jau ir sabalansēta noteiktās proporcijās.

Vārdnīcā ievietojamais ilustratīvais materiāls (valodas piemēri) parasti tiek rūpīgi atlasīts un izmeklēts no visa leksikogrāfa rīcībā esošā valodas materiāla kopuma (kartotēkas, korpusa u. tml.). Cik daudz piemēru ievietot un kāda veida ilustratīvo materiālu iekļaut vārdnīcā, ir atkarīgs no attiecīgā vārdnīcas tipa (Jakaitienē 2005, 103). Ir vārdnīcas, kurām ilustratīvos piemērus pie skaidrojuma vispār nemēdz pievienot. Pie tādām pieder, piemēram, svešvārdu vārdnīcas, kurās tradicionāli izskaidro tikai vārda nozīmi, bet nerāda tā funkcionēšanu teikumā.

Šajā rakstā no praktiskās leksikogrāfijas viedokļa tiks aplūkots jautājums par ilustratīvā materiāla iekļaušanu skaidrojošajās filoloģiska tipa vārdnīcās, pamatojoties uz pieredzi, kas gūta, strādājot pie Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūtā patlaban topošās jaunās latviešu valodas skaidrojošās vārdnīcas „**Mūsdienų latviešu valodas vārdnīca**” (MLVV), kuras sākuma daļa (no A līdz M burtam) jau ir publicēta internetā (<http://www.tezaurs.lv/mlvv>).

Ilustratīvā materiāla funkcijas

Ilustratīvais materiāls skaidrojošajās vārdnīcās tiek iestrādāts vārdu savienojumu (vārdkopu), adaptētu teikumu vai citātu veidā. Tā kā citējumi grāmatā aizņem ļoti daudz vietas, tie parasti sastopami tikai lielajās daudzsējumu skaidrojošajās vārdnīcās (LKŽ, LLVV, SSRLJ u. c.) vai vārdnīcās, kas aptver kādu ierobežotu leksikas daļu (skat., piemēram, O. Bušs un V. Ernstsone

„Latviešu valodas slenga vārdnīca”). Viensējuma skaidrojošajās vārdnīcas ilustratīvo materiālu visbiežāk rāda minimālā kontekstā – vārdkopās vai īsos, adaptētos teikumos. Dažkārt daudzsējumu vārdnīcās (piemēram, LLVV, SS-RLJ) piemērus dod gan vārdkopu, gan citātu veidā, lai pēc iespējas plašāk un daudzpusīgāk atklātu attiecīgā vārda semantiku, lietošanas iespējas un īpatnības.

Skaidrojošajās vārdnīcās ilustratīvie piemēri tiek ievietoti: 1) lai apstiprinātu faktu, ka attiecīgais vārds patiešām eksistē valodā; 2) lai parādītu vārda lietošanu kontekstā, proti, kā vārds funkcionē teikumā; 3) lai papildinātu skaidrojumu ar sīkākām nozīmes niansēm vai sniegtu papildu informāciju par šķirkļa vārdu (LLVV 1, 16; LVV 10; TSSRJ, xvii). Atkarībā no vārdnīcas tipa un struktūras ilustratīvajiem piemēriem var būt arī citas funkcijas. Piemēram, vēsturiskajās vārdnīcās ļoti svarīgi ir fiksēt attiecīgā šķirkļa vārda pirmo publicējumu. To parasti parāda ar citātiem no senajiem tekstiem, pievienojot gadskaitli, kad minētā publikācija parādījusies. Šādā veidā ilustratīvais materiāls ievietots Oksfordas lielajā angļu valodas vēsturiskajā vārdnīcā (OED).

Skaidrojošajās vārdnīcās, kurās aptverta ilgāka laika perioda leksika, piemēram, „Latviešu literārās valodas vārdnīcā” (LLVV), „Lietuviešu valodas vārdnīcā” divdesmit sējumos (LKŽ), ilustratīvie piemēri no dažādu gadsimtu autoru darbiem parāda vārda lietojumu attiecīgajā valodas posmā.

Ar atbilstoši piemēriem leksikogrāfs var dziļāk atklāt šķirkļa vārda jēdzienisko saturu, tādējādi atslogojot un padarot īsāku, vieglāk uztveramu šķirkļa vārda skaidrojumu. Piemēram, „Mūsdienu latviešu valodas vārdnīcā” šķirkļa vārda „dzeguze” skaidrojumā ietverta informācija, ka dzeguze savu ligzdu neviņ, bet olas dēj citu putnu ligzdās, papildina valodas piemēri, kas atklāj vēl kādu šī putna raksturīgu pazīmi, kas netika minēta skaidrojumā – kūkošanu: *Skanīgi un ilgi kūko dzeguze. Klausīties dzeguzes kūkošanā* (<http://www.tezaurs.lv/mlvv>).

Viensējuma skaidrojošās vārdnīcās, kur semantiskais dalījums nav tik detalizēts, ar ilustratīvajiem piemēriem dažkārt parāda sīkākas nozīmes nianšes, kas nav ietvertas skaidrojumā. Piemēram, „Latviešu valodas vārdnīcā” (LVV) leksēmas „māksla” pirmā nozīme ‘Radoša īstenības atspoguļošana tēlos; šādas radošas darbības nozare’ ilustrēta ar šādiem piemēriem: *Senā māksla, mākslas pirmsākumi. Mākslas tēli, vērtības. Mākslas mīlotājs, pazinējs, lietpratējs. Mākslas akadēmija. Sasniegumi, panākumi mākslā. Veltīt savu dzīvi mākslai. Tēlotāja māksla, lietišķā māksla, skatuves māksla. Dzejas māksla. Mākslas fotogrāfija. Mākslas darbinieks* (LVV, 618). Pēdējiem diviem vārdu savieno-

jumiem (*mākslas fotogrāfija, mākslas darbinieks*) ir mazliet cita semantiska nianse, kas citās skaidrojošās vārdnīcās ir izdalīta atsevišķi. Piemēram, MLVV šī nozīmes nianse šķirklī „māksla” ir skaidrota un ilustrēta šādi: //*ģen.: īp. nozīmē*. Saistīts ar emocionāli tēlainu darbu radīšanu, estētiska baudījuma gūšanu. *Mākslas fotogrāfija. Mākslas vingrošana. Mākslas kino* (<http://www.tezaurs.lv/mlvv>).

Viena no galvenajām ilustratīvā materiāla funkcijām vārdnīcā – parādīt vārda lietojumu valodā, saistījumu ar citiem vārdiem, tā sintaktisko valenci. Veicot piemēru atlasīti kādam šķirklī, leksikogrāfs parasti izvēlas pašus raksturīgākos, tipiskākos izteikumus, kam ir liela izplatība. Autors kādā citā vārdnīcā rīkojas tāpat. Rezultātā rodas lielāka vai mazāka piemēru sakritība. Ko darīt? Vai tiešām tādēļ autoram būtu šie tipiskie lietojumi jāignorē un jāizvēlas citi, ne tik raksturīgi? Domāju, ka tā nebūtu pareiza rīcība. Ja darbības vārdu *lasīt* visbiežāk lieto saistījumā ar substantīviem *grāmatu, laikrakstu (avīzi)*, tad tas arī jāparāda vārdnīcā.

Dodot vārdnīcā ilustratīvos piemērus, autoram jāatceras, ka ne visi praksē lietotie vārdu savienojumi ir nevainojami no valodas kultūras viedokļa. Ir ne mazums tā saukto „nepareizo” lietojumu, kurus leksikogrāfam nevajadzētu ignorēt, bet gan norādīt to vietu valodas sistēmā. MLVV autori tādos gadījumos uz pelēki iekrāsota fona sniedz attiecīgu komentāru. Citēšu MLVV šķirkli „atpakaļ”:

atpakaļ *apst.* 1. Iepriekšējā vietā, stāvoklī. *Ielikl traukus atpakaļ skapī. Saut dēlu atpakaļ. Viņam rīt jābūt atpakaļ. Dabūt atpakaļ aizdoto naudu.* 2. Virzienā uz mugurpusi, uz aizmuguri; pretēji virzienam uz priekšu. *Atkāpties soli atpakaļ. Paskatīties atpakaļ. Atgāzties krēslā atpakaļ. Pagriezt pulksteņa rādītājus atpakaļ.* Nevēlams ir apstākļa vārda *atpakaļ* ļoti izplatītais lietojums nozīmē ‘iepriekš, senāk’, piem., *trīs gadus atpakaļ, neilgi atpakaļ*. Šādā nozīmē pareizāk lietot apstākļa vārdu *pirms: pirms trim gadiem, pirms neilga laika* (<http://www.tezaurs.lv/mlvv>).

Veidojot augu un dzīvnieku nosaukumu šķirkļus, leksikogrāfi visai bieži par ilustratīvo materiālu izmanto attiecīgo augu vai dzīvnieku sugu nosaukumus, tādā veidā sniedzot arī enciklopēdiskas ziņas. MLVV šie šķirkļi satur ne tikai sugu nosaukumus, bet arī augu vai dzīvnieku dzimtas (ģints) latvisko un latīnisko nosaukumu:

kļava *s. lietu.* Koks vai krūms ar lielām, staraini dalītām lapām, sīkiem ziediem un augļiem ar lidspārniem. *Parastā, kalnu, sarkanā kļava. Kļavu lapas. Iestādīt kļavas.* • *Kļavu dzimta* [Aceraceae].

cielava s. *lietv.* Neliels zvirbuļveidīgo kārtas dziedātjputns ar garu asti. *Baltā cielava. Dzeltenā cielava.* • *Cielavu dzimta* [Motacillidae].

aita s. *lietv.* **1.** Vidēji liels lauksaimniecības dzīvnieks, ko audzē vilnas, gaļas, arī kažokādu ieguvei. *Aitu ganības. Cirpt aitas. Karakula aita.* // Šo dzīvnieku mātīte. *Auns ar aitām un jēriem.* • *Aitu ģints* [Ovis]. **2. vienk.** Neatpazīta, naiva sievietē (<http://www.tezaurs.lv/mlvv>).

Ekstralingvistiskā informācija

Ilustratīvais materiāls skaidrojošā vārdnīcā sniedz arī bagātīgu ekstralingvistisko informāciju. No vārdnīcās ievietotajiem piemēriem mēs varam gūt priekšstatu par cilvēku ikdienas dzīvi, viņu attiecībām, morāles principiem gan senatnē, gan mūsdienās. Skaidrojošajās vārdnīcās (sevišķi izlokšņu vārdnīcās) var atrast daudz etnogrāfiska rakstura materiālu. Vērtīgs izziņas avots ir „Lietuviešu valodas vārdnīca” (LKŽ), kurā ilustratīvais materiāls ņemts no tekstiem, sākot no 1547. gada, kad iznāca pirmā grāmata lietuviešu valodā, līdz 2001. gadam. Šajā vārdnīcā iekļauta arī dialektālā leksika. Savukārt K. Mīlenbaha Latviešu valodas vārdnīca, ko rediģējis, papildinājis un turpinājis J. Endzelīns (ME), satur daudz dažādu tekstu (galvenokārt no izloksnēm) par latviešu tautas tradīcijām, senajiem ticējumiem, svētkiem, parašām u. tml.

Ilustratīvajos piemēros atrodamas arī kultūrvēsturiskas ziņas un fakti. Piemēram, MLVV lietvārds „imažinisms” ilustrēts ar šādu frāzi: *Imažinisma iepaids A. Čaka agrīnajā dzejā* (<http://www.tezaurs.lv/mlvv>). Savukārt šķirkļa „māceklis” otro nozīmi ‘Cilvēks, kas mācās, izglītojas kāda vadībā’ šajā vārdnīcā papildina izteikumi: *Profesora māceklis. Mocarta māceklis Zismaiers* (<http://www.tezaurs.lv/mlvv>).

Mēdz teikt, ka katra skaidrojošā vārdnīca ir sava laikmeta spogulis. Vārdnīcas tapšanas laikā valdošā ideoloģija, attiecīgie sabiedriski politiskie vai ekonomiskie apstākļi neizbēgami ietekmē gan šķirkļa vārdu atlasu, gan skaidrojumu, gan arī ilustratīvos piemērus. Tas ir labi redzams, aplūkojot ilustratīvo materiālu pie šķirkļa „komunisms” LLVV un MLVV. „Latviešu literārās valodas vārdnīcas” 4. sējumā, kas iznāca 1980. gadā, vārds „komunisms” ilustrēts ar vairākiem citātiem no Ļeņina Kopotajiem rakstiem, PSKP programmas, laikrakstiem „Cīņa” un „Padomju Jaunatne”, Līnas Birziņas grāmatas „Latvijas PSR vietējo padomju attīstība” u.c. Savukārt MLVV šķirklī „komunisms” ir parādījusies jauna nozīmes nianse ‘Komunistiskās partijas politika un ideoloģija; politisks režīms, kurā valda šāda ideoloģija’ ar piemēriem, kādi nebūtu iedomājami LLVV, kas rakstīta padomju laikā: *Komunisma sabrukums. Noso-*

dīt komunismu. Komunisma noziegumi. Komunisma upuru piemiņas memoriāls (<http://www.tezaurs.lv/mlvv>).

Citāti vai vārdu savienojumi (vārdkopas)?

Ilustratīvais materiāls citātu veidā aizņem vārdnīcā ļoti daudz vietas, tāpēc šāda veida piemēri parasti tiek doti tikai lielajās daudzskējumu vārdnīcās. Kad tika plānots darbs pie 17 skējumu krievu literārās valodas vārdnīcas (SSRLJ), notika diskusijas par to, kādā veidā parādīt ilustratīvo materiālu. Krievu valodnieks D. Ušakovs uzskatīja, ka pilnīgi pietiekami būtu rādīt vārda lietošanu minimālā kontekstā – vārdu savienojumā. Viņam oponenta akadēmiķis L. Ščerba uzsverot, ka citāti vārdnīcā ir liela vērtība, jo skaidrojošā vārdnīcā ir jāatspoguļo ne tikai vārda leksiskā nozīme, bet arī jāparāda visas tā daudzveidīgā lietojuma iespējas (SRL, 158).

MLVV sākotnēji bija iecerēta grāmatas formātā, tādēļ ilustratīvais materiāls tur tika dots tikai vārdkopu veidā, līdzīgi kā viensējuma „Latviešu valodas vārdnīcā”. Kad radās iespēja MLVV publicēt pa daļām internetā un vairs nepastāvēja vietas taupīšanas problēma, vārdnīcā reizumis tika iekļauti arī literārie citāti, jo ir dažas leksikas grupas, kuru semantikas ilustrācijai nepieciešams plašāks konteksts (piemēram, vārdu pārnestās nozīmes, stilistiski ierobežoti vārdi vai nozīmes, skaņu verbi). Daži piemēri:

karāties -ājos, -ājies, -ājas, *pag.* -ājos, *refl darb.* 1. 3. *pers.* Būt piestiprinātam bez atbalsta apakšā (saitē, ķēdē, kātiņā u.tml.). *Pie griestiem karājas lustra. Zaros vēl karājas āboli. Pie sienas karājas fotogrāfija. [..]* 4. 3. *pers.* Atrasties (gaisā, debesīs) šķietami nekustīgi. *Augstu gaisā karājas cīrulis.* • *Viņi abi bija smēķējuši, un istabā karājās biezi tabakas dūmu mākoņi.* (Z. Mauriņa) *Zemu debesīs karājas milzīga, sarkana saule.* (V. Belševica)

kalibrs *v. lietv.; teh.* 1. Stobra kanāla diametrs (šaujamočiem); diametrs (šaviņam, lodei). *Dažāda kalibra lielgabali. Ieroča kalibrs ir 7,62 milimetri. Divpadsmitā kalibra bise. Izmantojamās munīcijas kalibrs. // pārņ.; sar.* Lielums, veids. *Dažāda kalibra zirnekļi. Liela kalibra mūzikas zvaigzne.* • „*Vai tu proti kādu svešvalodu?*” – „*Angļu. Drusku vācu – ar vārdnīcu.*” – „*Tu varētu nākt uz Ārlietu ministriju, tur ļoti vajag tava kalibra sievieti, atnāc rīt.*” (G. Repše) 2. [..] Cilme: no franču *calibre*.

kantēties -ējos, -ējies, -ējas, *pag.* -ējos, *refl darb.; sar.* Savienojumā „kantēties klāt”: censties nodibināt attiecības ar pretējā dzimuma personu. • „*...tu viņam klāt nekantējies, citādi Kate.. tev galvu noraus.*” (G. Frīdenfelde) (<http://www.tezaurs.lv/mlvv>).

Specifiska vārdšķira ir saikļi – tie savieno salikta teikuma daļas, ko ar vārdkopu palīdzību ilustrēt nav iespējams. Tādos gadījumos MLVV tiek veidots īss teikums, lai uzskatāmi atainotu attiecīgo saikļa funkciju. Kā piemēru minēšu MLVV šķirkli „ka”, tā pirmās trīs nozīmes kopā ar ilustratīvo materiālu:

ka¹ saiklis 1. Saista salikta teikuma daļu ar teikuma priekšmeta vai papildinātāja palīgteikumu (konkretizējot arī šajā daļā minēto vietniekvārdu). *Cerams, ka rīt nelīs. Zēns ierunājās, ka griboties ēst. Viņš neatzīst to, ka ir vainīgs.* **2.** Saista salikta teikuma daļu ar izteicēja palīgteikumu (konkretizējot arī šajā daļā minēto vietniekvārdu vai apstākļa vārdu). *Sausums bija tāds, ka izžuva akas. Reizēm ir tā, ka darbā nākas aizkavēties. // Saista salikta teikuma daļu ar apzīmētāja palīgteikumu (konkretizējot arī šajā daļā minēto vietniekvārdu). *Radās pārliecība, ka mērķis tiks sasniegts. Uznāca tāds negaiss, ka zibeņoja gandrīz nepārtraukti.* **3.** Saista salikta teikuma daļu ar mēra apstākļa vai veida apstākļa palīgteikumu (konkretizējot arī šajā daļā minēto apstākļa vārdu). *Ēdamā bija sanests tik daudz, ka nespējām apēst. Skriet tā, ka kājas vien zib.* (<http://www.tezaurs.lv/mlvv>).*

Reāls vai izdomāts piemērs?

Ne katrs ekscerpts no literatūras, periodikas vai interneta resursiem tiešā veidā ir izmantojams vārdnīcā. Teikumam piemērā jābūt tādām, lai tajā atklātos vārda leksikā nozīme, tam jābūt nevainojamam gan pēc formas, gan satura. Arī vārdu savienojumam (vārdkopai), ar ko vārdnīcā ilustrē kādu no skaidrojamās leksēmas nozīmēm, jābūt dabiskai, nesamocītai. Kāds neveikls vai neloģisks piemērs var sabojāt visu šķirkli. Piemēram, LVV verbu „nokalpināt” ilustrē divi piemēri: *Nokalpināt saimi. Nokalpināt talciniekus līdz vēlai naktij* (LVV, 704). Pirmais piemērs būtu pieņemams, bet otrajā ieviesusies loģiska kļūda. Talka parasti ir brīvprātīgs pasākums, kurā katrs strādā tik, cik viņš spēj, tāpēc teksts par talcinieku nokalpināšanu līdz vēlai naktij liekas visai dīvains.

Nobeigumā gribētu pieskarties vēl vienam jautājumam par teorētiski iespējamajiem, bet valodā praktiski neeksistējošiem lietojumiem, kurus leksikogrāfi šad tad „sistēmas labad” reģistrē vārdnīcās ar izdomātiem piemēriem (parasti vārdkopām). Šāda prakse varbūt bija pieļaujama laikos, kad leksikogrāfu vienīgais materiālu avots bija kartotēka, jo katra kartotēka, lai cik liela, savā ziņā tomēr ir ierobežots resurss, uz kuru visā pilnībā paļauties nevar. Mūsdienās, kad vārda lietojumu un izplatību ir iespējams pārbaudīt milzīgajā interneta vidē, vārdnīcās būtu jāievieto tikai valodā patiešām eksistējošs ilustratīvais

materiāls. Tādēļ, izmantojot citas vārdnīcas par valodas materiālu avotu, ļoti piesardzīgi un reizē kritiski jāizturas pret piemēriem, kas doti vārdkopu veidā, jo daļa no tiem var būt no reāliem teikumiem pārveidotas frāzes, bet daļa šādu piemēru var būt arī autoru konstruēta.

Secinājumi.

Katram piemēru atspoguļošanas veidam ir savas priekšrocības un trūkumi. Citāti skaidrojošā vārdnīcā aizņem daudz vietas, taču tie sniedz reālus pierādījumus tam, ka attiecīgais vārds kādā nozīmē patiesi tiek lietots. Teikumā pilnīgāk atklājas arī vārda leksiskā nozīme, dažādas semantiskas nianses. Turklāt ir dažas leksikas grupas, kuru semantikas ilustrācijai nepieciešams plašāks konteksts (vārdu pārnestās nozīmes, stilistiski ierobežoti vārdi vai nozīmes, skaņu verbi). Ilustratīvais materiāls vārdu savienojumu (vārdkopu) veidā skaidrojošās vārdnīcās tiek izmantots ļoti plaši, jo aizņem ievērojami mazāk vietas nekā teikumi. Bez tam valodā ir ļoti daudz vārdu, kuru leksiskās nozīmes atklāšanai pietiek ar minimālu kontekstu (piemēram, *lasīt grāmatu*, *lasīt ogas*). Tomēr arī vārdkopām būtu jābalstās uz reāliem valodas faktiem, tās nedrīkst būt sadomātas vai neveikli konstruētas.

THE QUESTION OF ILLUSTRATIVE EXAMPLES IN EXPLANATORY DICTIONARIES AND THE DICTIONARY OF CONTEMPORARY LATVIAN LANGUAGE

Summary

There are two kinds of illustrative examples that are used in explanatory dictionaries: quotations and combination of words (phrases). Quotations are usually included in large dictionaries of many volumes, but phrases are popular in ordinary explanatory dictionaries.

In explanatory dictionaries illustrative examples have several functions: 1) to confirm that a corresponding word really exists in language; 2) to demonstrate how the word is used in a context; 3) to supply with additional information.

In the Dictionary of Contemporary Latvian Language illustrative examples are mainly given in the form of phrases, although sometimes quotations are also used, because there are several word groups that need a larger context (e.g., words with a figurative meaning, stylistically marked words or meanings, interjections).

LITERATŪRA UN AVOTI

Bušs Ojārs, Vineta Ernstsone 2006, *Latviešu valodas slenga vārdnīca*, Rīga: Norden AB.

Jakaitienė Evalda 2005, *Leksikografija*, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas.

LKŽ^e – Gertrūda Naktinienė (red.), *Lietuvių kalbos žodynas 1–20, 1941–2002*, elektroninis variantas, Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, (<http://www.lkz.lt>), 2005.

LLVV – *Latviešu literārās valodas vārdnīca 1–8*, Rīga, 1972–1996.

LVV – *Latviešu valodas vārdnīca*, Rīga: Avots, 2006.

ME – K. Mūlenbacha *Latviešu valodas vārdnīca*, rediģējis, papildinājis, turpinājis (/nobeidzis – 4) J. Endzelīns, 1–4, Rīga, 1923–1932.

MLVV – *Mūsdienu latviešu valodas vārdnīca, A–M*, (<http://www.tezaurs.lv/mlvv>).

OED – *The new shorter Oxford English dictionary* (CD-ROM), Oxford University Press, 1999.

SRL – Из лексикографического архива, in Александр Михайлович Бабкин (ред.), *Современная русская лексикография*, Ленинград: Наука, 1981, 149–161.

SSRLJ – *Словарь современного русского литературного языка 1–17*, Москва, Ленинград, 1948–1965.

TSSRJ – *Толковый словарь современного русского языка. Языковые изменения конца XX столетия*, Москва: Астрель, 2001.

Ieva ZUICENA

LU Latviešu valodas institūts

Akadēmijas laukums 1

LV-1050 Rīga

Latvia

[ieva.zuicena@inbox.lv]